

15 maj 2013

Utbildningsdepartementet

FSS yttrande över betänkandet Ungdomar utanför gymnasieskolan - ett förtydligat ansvar för stat och kommun (SOU 2013:13)

Ungdomar i som inte påbörjar eller fullföljer gymnasial utbildning riskerar i större utsträckning att hamna i ett utanförskap och bidragsberoende. Cirka 2000 ungdomar varje år påbörjar aldrig en gymnasieutbildning året efter årskurs nio. Och 30 000 avbryter varje år en gymnasieutbildning till förmån för arbete, utlandsresor, eller påbörjar någon annan form av utbildning. Dock har varje år i genomsnitt 17 000 ungdomar 16-19 år varken arbetat eller studerat de senaste 10 åren.

Utredningens övergripande förslag

Ett förtydligat ansvar för icke skolpliktiga ungdomar under 20 år – Från informationsansvar till aktivitetsansvar.

Grundidé

Rätt stöd i tidig ålder minskar risken för att hamna i ett utanförskap. Utredningen vill bidra till att skapa långsiktiga strukturer för de insatser som stat och kommun genomför för den berörda målgruppen.

Målgrupp

Ungdomar och unga vuxna mellan 16 och 20 år. Personer som på ett eller annat sätt inte påbörjat eller fullföljt sin gymnasiala utbildning.

Om gruppen kan man säga att den grupp som varken arbetar eller studerar efter avhopp från gymnasiet ofta är förknippat med socioekonomiska faktorer så som klasstillhörighet, familjesituation och bostadsort/stadsdel.

Gällande asylsökande barn inom samma åldersgrupp. En grupp som idag inte ingår i det kommunala ansvaret. Det påpekas dock att en vidare utredning om frågan om ett eventuellt ansvar måste göras.

Bakgrund

Kommunen har idag ett informationsansvar gällande personer som inte påbörjar eller deltar i någon gymnasial utbildning. Ansvarig för de personer utanför arbetsmarknaden idag är Arbetsförmedlingen. Utöver detta bedriver många kommuner idag verksamheter inriktade på arbetsmarknadsåtgärder. Detta utanför eller tillsammans med Arbetsförmedlingen. Något man i många fall upplever som dåligt koordinerade insatser mellan de olika myndigheterna.

Utredningens förslag

Det ska finnas en tydligare ansvarsfördelning mellan stat och kommun. För att förtydliga detta vill man benämna detta som att kommunen har aktivitetsansvar för alla ungdomar under 20 år. Detta istället för det informationsansvar man har idag.

Kommunen är ansvarig för att på ett strukturerat sätt söka upp, hålla sig informerad och följa upp samtliga personer under 20 år som fullgjort sin skolplikt men som inte har någon sysselsättning.

Hemkommunen ska kontinuerligt under året söka upp samt hålla sig informerad om målgruppen. Och arbetet med uppföljning skall dokumenteras och föras skriftligt. Hemkommunen ska också ansvara för att registerföra samtliga personer som inkluderas i arbetet med målgruppen. Uppgifter och rutiner i registerföringen ska vara nationellt för att enjämförelser skall kunna ske. För insamling och sammanställning av de kommunala registren ansvarar Skolverket.

Inom skolan ska studie- och yrkesvägledare få en förändrad uppdragsbeskrivning där det betonas att man särskilt ska uppmärksamma situationer med elever som riskerar hoppa av sin utbildning. Skolan har anmälningsplikt till kommunen då elever är inte deltar i någon undervisning och då elever hoppar av utbildning. För de skolor som inte drivs av kommunen så ska skolan snarast kontakta och anmäla betydande frånvaro till elevens hemkommun.

Kommunen har ansvar att i första hand försöka att motivera ungdomar till att återuppta studier. Individanpassning av utbildning eller insatser i målgruppen kommer att krävas för ett lyckat resultat. I detta kan det ligga att ge möjlighet för de ungdomar som inte kan studera i den vanliga skolverksamheten att studera inom kommunens vuxenutbildning. Detta trots ej uppnådd ålder för verksamheten.

Först då alla alternativ provats och den unge uttryckligen önskar så kan personen överföras till Arbetsförmedlingen. Vilka då måste kunna anpassa sin verksamhet för att möta den nya åldersgruppen. Likaså kunna ge unga i åldern 16-17 år rätt till ersättning för deltagande inom arbetsmarknadsprogram.

FSS ställningstagande

FSS välkomnar initiativet att satsa på ungdomar som inte påbörjar eller deltar i någon gymnasial utbildning. Följande delar av betänkandet vill vi särskilt framhålla:

Viktigt att informationsansvaret byter fokus och blir ett kommunalt ansvar för arbete, praktik och studier

Att kommunens arbetssätt med dessa ungdomar måste bli mer strukturerat och att ett system för att samordna insatserna inrättas för att undvika att ungdomar ramlar mellan stolarna är särskilt viktigt.

Att man ser över möjligheten för ungdomar att kunna studera i vuxenutbildning trots ej uppnådd ålder

Att då alla alternativ har provats så kan ungdomen föras över till Arbetsförmedlingen som då måste anpassa sin verksamhet för att möta denna nya åldersgrupp. Inte minst viktigt är det att 16-17 åringar ska kunna få rätt till ersättning för deltagande i arbetsmarknadsprogram.

FSS vill också framföra att det är viktigt att fråga sig varför så många ungdomar hamnar i denna situation? Här vill vi framhålla att staten måste ge utrymme för tidiga insatser för barn och unga långt ner i åldrarna. Det är där vi kan påverka och jobba med barn för att motverka utanförskap!

För Föreningen Sveriges Socialchefer
Lotta Persson, ordförande